

10 RELIGION, POLITIKK OG VERDEN

Ensomme ulver truer

FATTIGMANNSTERROR: Trenden med enslige terrorister som slår til med primitive våpen mot uskyldige sivile i vestlige land, øker i omfang. Onsdag rammet det i hjertet av London.

GEIR OVE FONN
geir.ove.fonn@vl.no

I 2015 og 2016 ble antallet terrorangrep utført av såkalte ensomme ulver i USA og Europa fordoblet, sammenlignet med de fire foregående årene. I forgårs rammet det London, og i går pågrep belgisk politi en mann som forsøkte å kjøre inn i en folkemengde i Antwerpen.

– Angrepet i London kom ikke uventet. Vi må dessverre være forberedt på flere slike soloangrep mot vestlige mål, også her i Skandinavia, advarer professor Nick Sitter ved BI, bokaktuell med Terrorismens historie.

Vanskeligere. Utviklingen er paradoksalt nok resultat av krigen mot terror og mer avansert antiterrorbekjempelse.

– Siden angrepet på USA 11. september 2001, har terrorister i liten grad lykkes med de koordinerte, spektakulære terrorangrepene i Vesten. Det er blitt mye vanskeligere å utføre slike store angrep. Derfor ser vi en endring med vekt på terroranslag fra enkeltpersoner, sier Sitter.

Han har bodd, studert og jobbet 12 år i London, og roser landets politiske ledelse for å svare på terroren akkurat motsatt av hvordan terroristene skulle ønske. Det underliggende budskapet er: «Ingen grunn til panikk».

– Theresa May svarte omtrent som Jens Stoltenberg etter Breivik-terroren: «Denne type terror virker ikke. Den ødelegger ikke vårt demokrati, men styrker samholdet. Vi fortsetter som før, med møter i parlamentet, ferdsel i gatene og effektiv beredskap», sier Nitter.

IS-oppfordring. Utviklingen med flere ikke-koordinerte soloangrep har skjedd parallelt med framveksten til Den islamske staten. I 2016 sa deres talsmann Muhammad al-Adnani, myntet på islamister i vestlige land, at «den minste aksjon du kan utføre i hjertet av ditt land, er mer kjær for oss enn de største aksjoner utført av oss, og mer skadelige for dem».

I går påtok IS seg ansvaret for angrepet i London. De er på defensiven på slagmarken, og rekrutteringen av europeiske jihadister til Syria og Irak er blitt mye tyngre. Terror-oppfordringer til «de mørke gutterommene» i Vesten virker som en enkel mulighet til å skape den frykt og splittelse de ønsker.

– I åpne samfunn er slike angrep nærmest umulig å forhindre,

SORG: En politimann satte i går ned blomster og et bilde for å hedre kollegaen som ble drept under onsdagens terrorhandling i nærheten av det britiske parlamentet i London.

Foto: Dominic Lipinski, PA via AP/NTB scanpix

TERROR I EUROPA

◉ **London, 22. mars 2017:** Fire drept da mann kjørte bil inn i fotgjengere på Westminster Bridge

◉ **Istanbul, 31. desember 2016:** 39 mennesker drept og nærmere 70 ble såret da en væpnet mann angrep nattklubben Reina i Istanbul. IS erklærte at de sto bak angrepet.

◉ **Berlin, 19. desember 2016:** 12 mennesker drept og 48 såret da 24-årig tunisier som hadde sverget troskap til IS, kjørte vogntog kjørte inn i et julemarked.

◉ **Nice, 14. juli 2016:** 86 mennesker ble drept og over 300 såret da en lastebil raste gjennom folkemengdene som feiret 14. juli på strandpromenaden i Nice. IS erklærte at han var en av deres «soldater».

◉ **Brussel, 22. mars 2016:** 32 mennesker ble drept og rundt 340 skadd da selvmordsbombere angrep Brussel internasjonale lufthavn Zaventem og metrostasjonen Maelbeek. IS erklærte at de sto bak angrepene.

dre, uansett mengde politi og sikkerhetstiltak, men de kan avskrekkes og begrenses, sier Nick Sitter.

Han mener mest effektive tiltak er å ha stor og god beredskap som settes inn når slik terror rammer. Det omfatter alt fra skadehåndtering til etterforskning og etterretning.

Lang historie. Ensomme terror-ulver er ikke noe nytt fenomen for å oppnå politiske mål. Eksempelvis utførte voldelige anarkister en bølge av drap og terror i Europa og USA mot slutten av 1800-tallet. Drap av samfunnsstopper skulle skape grobunn for folkelig opprør og et mer rettferdig samfunn.

Noen år tidligere, langfredag i 1865, entret John Wilkes Booth teaterlosjen til Abraham Lincoln og skjøt den amerikanske presidenten. Booth var rasende på Lincoln som ville gi de svarte frihet og stemmerett.

Troen på hvit overlegenhet var også en drivkraft da Anders Behring Breivik drepte 77 mennesker på Utøya og i regjeringskvartalet, i et av verdens blodigste terrorangrep fra en såkalt ensom ulv. Han trodde den nøye planlagte udåden skulle utløse en slags sivilisasjonskrig, men terroren ble besvart med blomster og samhold.

Nice og Berlin. Onsdagens angrep i London, og de enda mer dødelige bilangrepene i Nice og Berlin i fjor, er ferske eksempler på hvordan enkeltpersoner med enkle midler kan ramme mange og skape ekstrem frykt.

Desperasjon, misnøye, radikalisme, religion eller galskap: Uansett drivkraft kan den som er villig til å risikere eget liv, lett få

Angrepet i London kom ikke uventet. Vi må dessverre være forberedt på flere slike soloangrep mot vestlige mål, også her i Skandinavia.

Professor Nick Sitter, BI

tak i våpen som kan skape uforholdsmessig mye frykt og skade. Før islamist-skrekken rammet USA etter 11. septemberangrepet i 2001, var det en hjemmeavlet, hvit veteransoldat som stod bak landets dødeligste terroranslag: Timothy McVeigh utløste i 1995 en gjødselbombe mot en bygning i Oklahoma. 168 mennesker ble drept og over 600 skadet. Han var rasende på føderale myndigheter og ville hevne den såkalte Waco-massakren to

år tidligere, da 95 religiøse sekt-medlemmer omkom etter å ha blitt beleiret av FBI i forbindelse med en razzia av ulovlige våpen.

Palestinske angrep. I Israel har ekstremister lenge kjørt inn i folkemengder, som da en palestiner i januar i år meier ned en gruppe israelske soldater i Jerusalem, der fire ble drept. I takt med mer effektive israelske antiterroriltak, har palestinere de siste par årene også tydd til enda mer primitive virkemidler, i den såkalte «kniv-intifadaen».

Etter 11. september 2001 prøvde USA og Nato å eliminere al-Qaidas terrorbase i Afghanistan. De mistet fotfeste der, men fant til dels nytt i mislykkede stater som Somalia og Jemen. I likhet med andre terrornettverk drives de fra skanse til skanse av stadig mer omfattende globalt antiterrorarbeid.

Effektiviteten av antiterrorarbeidet er isolert sett imponerende, men som alltid prøver terroristene å omgå risikoen for å bli avslørt eller forhindret.

– For dem kan det være en fornuftig strategi å oppmuntre enkeltpersoner til å utføre terror på egen hånd. Vi må møte dette med fornuft, og unngå paniske reaksjoner som etter lastebilangrepene i Frankrike og Tyskland i fjor, sier professor Nick Sitter.